

Universitätsbibliothek Paderborn

Venerabilis Patris Thomæ à Jesu ... Opera Omnia

Homini Religioso Et Apostolico Tam Qvo Ad Vitæ Activæ, Qvam
Contemplativæ functiones utilissima, Duobus Tomis Comprehensa. In
Qvibvs Singlari Pietate, Varia Ervditione Clariori Et Breviori Stylo
Continentvr Et Explicantvr ...

Tomás <de Jesus>

Coloniæ Agrippinæ, 1684

Capvt II. An aliis præter Paulum et Moysem concessa fuerit visio divinæ
essentiæ.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38621

Præterea esto esset in corpore non vivebat animalis vita, quandoquidem non exercebat, neque poterat exercere in eo sua operationes animæ sententia. Quidam autem interpretantur illa loca de homine vivente, hoc est, potente uti operationibus partis sententia.

Hic etiam accedit Patres supra citatos, qui negant Moysen vidisse divinam essentiam, nihil de PAULO fuisse locutos. In nova præterea lege majorem esse manifestationem DEI, quam fuerit quondam in veteri lege, constat.

*Satisfit
argumen-
tu opposi-
te sen-
tentia.*

Ad argumenta in oppositum responderetur, quod illa testimonia intelligenda sunt, secundum potentiam ordinariam DEI, ac Paulus & Moyses per absolutam DEI potentiam admissi sunt ad visionem divinæ essentia. Secundò responderetur, quod illa testimonia loquuntur de visione comprehensiva DEI, quam nulla creatura potest habere, & ad illud testimonium ponderatum ex Joanne 1. responderetur cum Cajetano ibidem, quod Christus Dominus in hoc excellit Moysen & etiam Angelos beatos, quod Christus tanquam naturalis DEI Filius jure hereditario admissus est ad visionem divinæ essentia, Moyses verò & etiam Beati admissi sunt ex gratia & liberalitate DEI. Præterea dici potest secundò, Christum excelluisse Moysen in eo, quod comprehendebat divinam essentiam, prout erat DEUS, & ita comprehendebat omnia mysteria gratia, Moysi verò revelata fuerunt in divina essentia aliquot mysteria particularia gratia juxta dispositionem divinæ voluntatis.

Ad secundum responderetur, quod illa verba, si inveni gratiam tuam, ostende mihi faciem tuam, quia ut Septuaginta transferunt, idem est, ac si diceret, Ostende mihi teipsum. Vide quæ superius diximus in prima probatione tertie assertionis.

Ad tertium responderetur, quod Evarestus Pontifex in illa sententia docenda habuit se ut Doctot particularis privatam sententiam exponens, non ut Pontifex definitus.

Ad quartum responderetur, quod visio divinæ essentia vocatur à Paulo auditio, dicens: *Audivi arcana verba*, eò quod per illam visionem Paulus instructus est de mysteriis gratia, tanquam per doctrinam altissimi Magistri, & tanquam Discipulus DEI, ut postea fieret magister. Quare ratio in oppositum adducta nullius est momenti, maxime, quia Christus Dominus sepe affirmat, se audivisse & didicisse à Patre, quod nullo modo potest dici pertinere ad fidem, sed ad visionem, unde sicut locutio est per intellectum, ita visio intellectus auditio dicitur.

Ad ultimum responderetur, solutionem ibi assignatam esse sufficientem; ad Replicam verò dicitur, quod habitus fidei non est lumen formale, sed lumen causale causativum, luminis actualis, & idem sentendum de lumine gloriæ, unde habitus fidei, & lumen gloriæ non opponantur propriè tanquam habitus & privatio.

CAPVT II.

An alius præter Paulum & Moysen concessa fuerit visio divina essentia.

*Nonnullorum ad-
ducuntur
opiniones*

Sunt aliqui ex mysticis Doctores, qui hoc privilegium Paulo & Moyli concessum, au-
deant etiam ad alios Ecclesiæ Proceres, ac sanctis-
simos nonnullos viros extendere. Existimant e-

nim in omni ætate viris dono contemplationis id existi-
mimè ornatis, hanc gratiam à Domino fuisse mantiam
concessam, ut aliquoties ipsum clarè & inuivè
conspexerint. Hanc sententiam docuit Divus Bo-
naventura de luminaribus Ecclesiæ sermone 3. ubi sic
ait: Intelligentia per raptum in DEUM & sorpta
responderet ex diei. De hoc raptu dicit Aposto-
lus: *Scio hominem ante annos quatuordecim sive in
corpore, sive extra corpus nescio, DEVS fuit. Raptum
huiusmodi.* Hic raptus facit animam simillimam
DEO, quantum esse potest in statu viæ. Rapti au-
tem non habent habitum gloriæ, sed actum, & si-
cut raptus est in confinio viæ & patriæ, ita est in
confinio unionis & separationis à corpore. docet
& Dionysius Richelius lib. 3. de contemplat. art.
24. Hoc autem penitendum, quod quamvis ex
Scriptura Canonica non pateat, quemque pu-
rum hominem DEUM per speciem in vita con-
spexisse præsentem, præter Moysen & Paulum, an
tamen ipsi contaxat tantum concessum sit cul-
men perfectionis, non constat.

Quidam demum Sanctorum sic loqui & sen-
tire videntur, quasi aliquando ineffabiliter raptim
quibusdam amantissimis DEI ad punctum ha-
jussimodi contemplatio in vita hac concedatur, de
qua re ego cæcurens loqui amplius non præsu-
mo, hoc dumtaxat adjicio, quia revera Beati mun-
do corde, quoniam ipsi DEVM videbunt.

Præterea, qui Henticum Harphium in *Tra-
ctu de via contemplativa superessentiali.* Et Rusbro-
chium lib. 2. de nuptijs spiritualibus attentè legerit,
facile conjiciet, eos in hanc sententiam inclinare.

Alii verò aliquibus viris sanctis & insignibus
in hac mortali vita visionem claram essentia di-
vinæ fuisse concessam, aperte docent. Quidam id
affirmant de Adamo in sopore illo quem Domi-
nas ei immisit in paradiso Genes. 2. & putant esse
doctrinam Divi Augustini, lib. 9. super Genes. ad
litteram, cap. ultimum. Ubi docet Adam in illo sopore
in certamine Curie cælesti. Et Bernardi sermone 2.
Septuagesima, ubi inquit: Adam tunc obdormivit
se intuitu incommutabilis veritatis. D. Thomas
1. part. quæst. 24. art. 1. leviter attingit rem hanc,
eam tamen non definitivè.

Hæc tamen sententia nulla ratione vera vide-
tur, nec potest colligi ex illo testimonio Genes. 2.
Imo neque Patres id affirmant, solum enim asse-
runt in illa ecclasi mirabili fuisse elevatum ad in-
telligendum mysteria divina, de visione autem
divinæ essentia nihil affirmant.

Præterea de Divo Benedicto id ipsum tenent
alii, quod asserere videtur Divus Gregorius 2. dia-
logorum cap. 35. Fixum tene, Petre, quod loquor, quia
anima videnti Creatorem angusta est omni creatura.
Quamlibet etenim parum de luce Creatoris aspexerit,
breve ei sit omne, quod creatum est, quia ipsa luce vi-
sionis intima menti laxatur sinus, tantumque ex-
panditur in DEO, ut superior existat mundo, si verò
ipsa videntis anima supra semetipsam, cumque in
DEI lumine rapitur supra se, in interioribus ampliatur,
& dum se conspiciat exaltata, comprehendit quam
breve sit, quod comprehendere humiliata non poterat.
Hæc Gregorius. Cujus quidem sententiam ex-
plicat Divus Thomas 2. 2. quæst. 180. art. 5. ad 3.
& quodlib. 1. art. 1. ubi oppositum docet, aperte
affirmans Divum Gregorium locutum fuisse de
eximia aliqua visione, & revelatione, non verò de
ipsa essentia divinæ clara visione.

Nec desunt, qui dicunt Divum Augustinum in
contemplatione positum divinam essentiam cla-

*An homo vivens hac vita mortali possit
DEVM videre absque eo, quod anima
eius à corpore separetur.*

re vidisset; propter quod ipse de se, ac de sua matre loquens *lib. 9. Confess. cap. 10.* Cum essent ad ostia Tiberina, ubi loquens de illa visione, quam ibi habuerunt, ita scribit: *Si continuetur hoc, & subtrahantur alia visiones, ut talis sit sempiterna vita, quale fuit hoc momentum intelligentia, cui suspiramus, nome hoc est, intra in gaudium Domini tui.* Sed verè Augustinus, aut dulcedine visionis captus putavit se DEVM vidisse, aut ut magnitudine contemplationis & ecstasis, quam expertus fuerat, extolleret, eam comparavit æterno gaudio & felicitati, de qua iure dicitur: *Intra in gaudium Domini tui.*

Et quidem si alicui ex prædictis, aut aliis etiam sanctis viris, DEUS suam essentiam palam revelasset, potius credendum esset, MATRI suæ in hac vita clarè eam ostendisse. Quis enim audeat tam eximium privilegium aliis, & servis concessum SS. ejus Parenti, cælorumque Reginæ denegare? verum neque de ipsa certum aliquid habemus; sed quidquid pietatis non repugnat, ac fidei, pie quoque de ipsa credi potest, quia nulla ei Sanctorum prærogativa defuit; quod & clarissime Antoninus 4. part. tit. 1 §. cap. 17. docet: *Fortè, inquit, in ipso conceptu, vel partu illi datum est ad horam, ut videret mysterium huiusmodi, ut in patria, sicut Paulus vidit DEVM in raptu, & ut alios inferioris notæ prætermittam, insinuant Cyrtianus, & Rupertus Abbas, ille enim sic ait: unde & Marii plenitudo gratiæ debebatur, & virgini abundantior gloria, quæ carnis & mentis integritate insignis spirituali & corporali, intus & extra Christi præsentia fruebatur. hic verò sic: Si enim quilibet dixit, & teste DEO, vel conficio non mentiris dixit, raptum se fuisse in paradisum, sive usque ad tertium cælum, &c.*

In hac re assertio nostra ea est, non licere extendere istam prærogativam vendi divinam essentiam in hac vita ad aliquem alium Sanctorum, Paulo & Moyse exceptis, quia excipere aliquem à generali regula, DEVM nemo vidit unquam absque sacra Scripturæ atque Sanctorum PP. doctrina, temeritate non caret; sat nullum tale est fundamentum ad exceptionem prædictam faciendam ab illa regula generali, DEVM nemo vidit unquam. Igitur similes visiones divinæ essentiae non sunt admittenda.

Sed dices, an sit de fide, quod DEUS à nemine fuerit visus? Respondetur, quod si loquamur de potentia absoluta DEI, nulla ratio est de fide, quod DEUS suam essentiam manifestaverit, cum constet ex superioribus Moyse & Paulo fuisse divinam essentiam clarè ostensam, nec probabilitate caret, quod aliis etiam ostendi possit, vel fortan fuerit ostensa. Quis enim omnipotentis DEI manus ligare poterit, aut legem, sive limites divinæ virtuti præscribere; si autem loquamur de potentia ordinaria, conclusio est de fide, definita in Concilio Viennensi contra Begardos & Beguinas. Et probatur ex illo Ioan. 1. DEVM nemo vidit unquam, & cap. 3. Qui de terra est, de terra loquitur, qui de cælo venit, super omnes est; & quod vidit, hoc testatur. Quo loco Christus Dominus aperte designat, nullum hominem præter ipsum qui de cælo descendit, vidisse mysteria fidei in divina essentia, 1. ad Timoth. 6. Lucem habitat inaccessibilem, quam nullus hominum vidit, sed nec videre potest. Exodus 33. Non videbit me homo & vivet. Ista testimonia & similia intelligenda sunt secundum potentiam DEI ordinariam.

DIVUS Augustinus 12. super Genes. ad litteram cap. 27. ita scribit: *Nemo videns DEVM vivit ista vita, qua mortaliter vivitur in istis sensibus corporis; sed nisi ab hac vita quisque quodammodo moriatur, sive omnino exiens de corpore sive alienatus à carnalibus sensibus, in illam non subvehitur visionem, &c.* Circa quæ verba Augustini dubitari merito potest, an ab homine mortali DEUS videri possit, absque hoc quod anima à corpore separetur? Secundò, an supposito, quod anima corpori conjuncta DEVM videre possit, an necessario requiratur à sensibus abstractio, ut DEI essentiam in via clarè intueatur. Has duas difficultates pertractat divus Thomas in hac questione 5. art. 4. & 5. Prima sub hoc titulo, an Paulus fuerit alienatus à sensibus. Secunda sub hoc: *Utrum anima Pauli in statu illo fuerit totaliter à corpore separata?* nos ab hac ultima incipiemus, inquirentes, an hominem vivit vita corporali, possit DEVM clarè conspiciere absque eo, quod anima à corpore separetur.

Opinio fuit Hebræorum, quæ per multos annos eorum animis infederat, neminem videre posse DEVM, quin statim moreretur, quam aperit & conficiebant ex illis ve bis Exod. 33. *Non videbit me homo, & vivet.* Unde Jacob Genes 32. post illum celebrem cum DEO congressum dixit: *Vidi DEVM facie ad faciem, & salva facta est anima mea.* Quæ quidem verba per admirationem prolata fuisse videntur; quasi dixerit, mirum quod non statim mortuus fuero. Præterea Manue postquam cognovit Dominum fuisse, qui ei apparuerat, ut constat Iudicum 13. ad uxorem convulsus ait: *Morte moriemur, quia vidimus DEVM, quem ovis consolata dicens: Si Dominus nos vellet occidere, hoc locum de manibus nostris non suscepisset.* Idem quoque de Gedeone dicitur; quia cum vidisset Gedeon Angelum Domini, qui vices ipsius DEI gerebat, dixit: *Heu mi Domine DEVS, quia vidi Angelum Domini facie ad faciem.* Dixitque ei Dominus: *Pax tecum; ne timeas, non moreris.* Imo populus ille Israeliticus hunc eundem timorem concipiebat, cum Dominum loquentem audiret; unde ut rem mirabilem populo illi dixit Moyses Deuter. 5. *Eccè ostendit nobis Dominus DEVS noster maiestatem & magnitudinem suam, vocem ejus audimus de medio ignis, & probavimus hodie, quod loquente DEO cum homine, vixerit homo.* Quæ cum Isaias cap. 6. discretis verbis asse. ut se, se vidisse Dominum. Vidi Dominum, &c. Imperante Manasse Rege Impio, factus est, eo quod rem assereret aperte repugnantem sacra Scripturæ, nempe, *Non videbit me homo & vivet.*

In hoc quoque sensu, ut Tertullianus contra Praxeam cap. 14. videtur illum locum intellesse, & similem intellectum videtur supponere divus Athanasius sermone 3. contra Arianos; hoc argumento usus, ut probaret solam Christi divinitatem, non descendisse ad Patres in limbo. Christus, ait, descendit ad inferos ad servandas non ad perdendas animas, ergo sola divinitas non descendit, quia *non videbit me homo & vivet.* Hæc Athanasius.

Piz.